

Zpravodajství z jižního Kavkazu

srpen 2013

Zbourání minaretu vyvolalo protesty gruzínských muslimů

Ke střetům mezi policií a místními obyvateli došlo v obci Čela v gruzínském regionu Samcche-Džavacheti poté, co tamní úřady rozhodly o zbourání čtyřiadvacetimetrového plechového minaretu. Ten byl vztyčen vedle místní mešity teprve letos v červenci. 26. srpna byl minaret za masivní policejní přítomnosti stržen a na nákladním automobilu odvezen z vesnice. Podle prvních zpráv bylo důvodem stržení to, že minaret byl postaven bez stavebního povolení. Později však vydal prohlášení daňový úřad, podle kterého nebyl minaret řádně proclen při převozu z Turecka. Během nepokojů bylo podle místních obyvatel nejméně šest lidí zbito a dalších 11 zadrženo policií. Střety s policií se posléze přesunuly i do správního centra oblasti, města Achalciche. Stržení kritizovali zástupci gruzínských muslimů a vyzvali vládu premiéra Ivanišviliho, aby zabránila stále častějšímu ničení gruzínských mešit a muslimských modliteben. Obyvatelstvo vesnice Čela je stejně jako obyvatelstvo mnoha dalších vesnic v okolí tvořeno etnickými Gruzíny, z nichž část vyznává islám a část pravoslaví.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26386>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/229244/>

Ivanišviliho projev k výročí války

„Tbilisi je připraveno k dialogu s našimi abchazskými a jihoosetskými bratry“, „Gruzie by měla najít sílu odpouštět“ a „měli bychom si přiznat i naše vlastní chyby“ – to vše zaznělo z úst gruzínského předsedy vlády Ivanišviliho během jeho projevu u příležitosti pátého výročí války v Jižní Osetii. Během projevu k 760 vojákům, skládajícím přísahu, však zmínil také nejoblávější místa rusko-gruzínských vztahů v současnosti, například tzv. proces „borderizace“, tedy upevňování jihoosetských a abchazských hranic a postupný posun jihoosetinských hranic dále do gruzínského území.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26344>

Zákaz sňatků homosexuálů do ústavy

Vlajka Křesťansko-demokratického hnutí

Situace gayů a leseb v Gruzii není rozhodně záviděníhodná. Fašizující Křesťansko-demokratické hnutí (KDH) v srpnu zveřejnilo návrh, aby se přímo do ústavy vložil dodatek, který by výslovně zakazoval svatby lidí stejného pohlaví. KDH plánuje předložit tento návrh parlamentu ke schválení. Aby se jím však parlament byl povinen zabývat, musejí pod něj zastánci návrhu nejdříve nasbírat 200.000 podpisů. Aktivisté KDH se sběrem podpisů již začali a odhadují, že potřebný počet získají do 4 měsíců.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25435/>

Svoboda pro 116 vězňů

Začátkem srpna bylo na základě rozhodnutí gruzínského ministerstva vězeňství podmíněčně předčasně propuštěno 112 vězňů a 4 vězeňkyně. Tomuto rozhodnutí předcházely události z 3. srpna, kdy dva vězni z věznice Ksani 15 zahájili protestní

hladovku a demonstrativně si zašili ústa. Chtěli tak dosáhnout zlepšení životních podmínek a zdravotní péče. Dalších 37 vězňů zahájilo hladovku již 25. července ve věznici v Rustavi. Gruzínské vězeňství se dlouhodobě potýká s vážnými problémy a vězeňské stávky a protesty jsou velmi časté.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25385/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25521/>

Uražení Gruzíni v Lufthanse

Několik gruzínských pasažérů letu Mnichov-Tbilisi letecké společnosti Lufthansa se „urazilo“ poté, co se jim v letadle dostaly do rukou ruské noviny s články věnovanými pětiletému výročí rusko-gruzínské války. Zmíněné články vyjadřovaly oficiální ruský pohled na tento konflikt a následné odtržení Jižní Osetie a Abcházie od Gruzie, což dotyční cestující nesli s nelibostí.

(RU) <http://www.km.ru/world/2013/08/11/lufthansa/718125-gruziny-obidelis-na-lufthansa-iz-za-rossiiskikh-gazet-v-samoletakh>

V Abcházii uspořádali cyklistický závod

V sobotu 31. srpna se v Suchumi konal 2. ročník amatérského cyklistického závodu, jehož cílem bylo zejména zpopularizovat tento sport. Akci pořádal městský Výbor pro mládež a sport, Suchumský dům mládeže a také iniciativa „Suchumi volí kola“, která vede kampaň za rovnoprávné podmínky pro cyklisty v ulicích města a kterou podporuje česká organizace NESEHNUTÍ. Akce se zúčastnilo okolo 70

cyklistů a cyklistek.

(EN) <http://www.abkhazworld.com/news/misc/1011-sukhum-chooses-bikes.html>

(RU) <http://apsnypress.info/news/9908.html>

V Cchinvali vydají průvodce městem

V jihoosetském Cchinvali plánují vydání knižního průvodce. Podle jeho autorů se v něm bude například možno dočíst o historii názvů některých cchinvalských ulic. Autoři dále předpokládají, že se kniha stane oblíbeným dárkem pro návštěvníky tohoto města. Avšak vzhledem k tomu, že dostat se nejen do Cchinvali, ale do celé Jižní Osetie je pro cizince prakticky nemožné, zůstává otázkou, zda bude mít tento průvodce také jiné využití, než jako exponát muzea kuriozit.

(RU) www.ekhokavkaza.com/archive/news/latest/2759/2759.html?id=25074517

Jižní Osetie pět let po válce

Pět let od války a následného vyhlášení nezávislosti se Jižní Osetie potýká s vážnými sociálními problémy. Zejména nezaměstnanost je velmi vysoká. Stále se také zvětšují rozdíly mezi socioekonomickou situací Abcházie a Jižní Osetie. Zatímco Abcházii se na pobřeží Černého moře a řadu atraktivních míst daří lákat rok od roku stále více turistů, zejména z Ruska, Jižní Osetie stále více strádá z důvodu své faktické izolace. Liší se také vztah těchto dvou zemí k Rusku – zatímco většina obyvatel Jižní Osetie by upřednostňovala integraci do Ruské federace, Abcházci preferují spíše nezávislost a sousedské vztahy s Ruskem. Co mají obě země společné je vysoká míra korupce a neefektivita státní správy.

(EN) www.rferl.org/content/georgia-russia-war-abkhazia-ossetia-breakaway/25070312.html

V Jižní Osetii zadrženo pět ruských turistů

Na konci července bylo v Jižní Osetii zadrženo pět ruských turistů, kteří údajně „narušili pohraniční režim“. Všichni členové skupiny dostali pokutu a byli z Jižní Osetie vyhoštěni, vedoucí skupiny navíc čelí správnímu řízení a je podezřen z ilegálních podnikatelských aktivit. Zajímavé je vyjádření jihoosetského KGB, jehož šéf Sergej Kolbin zdůraznil, že ruští turisté měli nedostatečné vybavení a nebyli připraveni na nepříznivé počasí, které v oblasti panovalo, a příslušníci KGB tak vlastně zachránili zadrženým turistům život.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25349/>

Aktivistky a aktivisté za ženská práva v Arménii čelí útokům a vyhrožování

Poté, co byl letos v květnu v Arménii přijat zákon o rovných právech a příležitostech mužů a žen, rozjela se široká a bouřlivá veřejná diskuze o pojmech jako je „gender“, „příležitost“ apod. Tato diskuze však stále častěji nabírala podobu verbálních útoků na aktivistky a aktivisty různých organizací obhajujících práva žen; mimo jiné byli označeni za zrádce národa. Stoupenci různých krajně pravicových skupin spustili hanobící kampaň, ztotožňující „genderovou rovnost“ s „homosexuální propagandou“ a pedofilií. Zástupkyním některých ženskoprávních organizací bylo též vyhrožováno fyzickým násilím. K této nenávistné kampani se připojili i někteří poslanci. Na internetu byly dokonce zveřejněny fotografie a jména aktivistů a aktivistek za genderovou rovnost i těch, kteří se o genderu jen odvážili veřejně mluvit. Situace tak silně připomíná středověké hony na čarodějnice.

(EN) <http://www.awid.org/Library/Persecution-and-threats-towards-women-s-rights-defenders-and-threat-to-freedom-of-association-and-expression-in-Armenia>

(RU) <http://www.equalpowerlastingpeace.org/ru/vsyo-eto-ochen-napominaet-ohotu-na-vedm/>

(EN) <http://www.equalpowerlastingpeace.org/2013/08/29/witch-hunt-on-womens-rights-activists-in-armenia/>

Zákaz „LGBT propagandy“

Na konci srpna vyšla zpráva Amnesty International o stavu lidských práv v Arménii, příznačně nazvaná „Armenia: No Space for Difference“ (Arménie: žádné místo pro odlišnost). Je v ní kritizován zejména nedostatek ochrany práv sexuálních menšin. O tom, že LGBT komunita v Arménii rozhodně nemá na růžích ustláno, svědčí i události z počátku měsíce. Tehdy předložilo vedení arménské policie návrh zákona o správních deliktech, který mimo jiné počítá s vysokými pokutami za „propagování netradičních sexuálních vztahů“. Na webových stránkách policie se následně objevilo zdůvodnění tohoto návrhu: *„V nezávislé Arménii je velmi důležité zachovat tradiční model arménské rodiny, neboť rodina založená na tradičních morálních hodnotách je základem zachování a síly národa.“*

(EN) eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25438/

(EN) www.rferl.org/content/armenia-lgbt-dissent-lack-of-protection-amnesty-report/25083433.html

Represe proti občanským aktivistům

Argišti Kiviryjan, aktivista hnutí „100 Dramů“, bojující proti zdražení jízdného v jerevanské MHD, byl 1. srpna zadržen, když se snažil postavit stan před jerevanským magistrátem. Podle své obhájkyne přitom utrpěl zranění na ruku a na nohu. Ekologická aktivistka Egiya Nersisjan zase čelí obvinění z pomluvy, kterou měla poškodit kanadskou těžební firmu Dino Gold Mining. Nersisjan o této firmě prohlásila, že za pomoci elektrických šoků udržuje své zaměstnance v bdělém stavu po celou dobu čtyřiaadvaceti hodinové šichty.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25354/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25364/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25356/>

Sbírka pro Nové Aleppo

Arménské ministerstvo diaspory vyzvalo bohaté Armény, aby přispěli na vybudování Nového Aleppa, města, které se má stát novým domovem pro arménské uprchlíky ze Sýrie. Podle údajů z poloviny srpna se do Arménie vrátilo již okolo 10 tisíc syrských Arménů. S hrozcí americkou invazí do Sýrie a možnou další eskalací konfliktu se však jejich počet pravděpodobně ještě zvýší. Uprchlíky ze Sýrie chce přijímat také Náhorní Karabach.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25507/>

Protest proti zvýšení školného na VŠ

9. srpna proběhla v Jerevanu protestní akce proti zvýšení školného na vysokých školách. O zdražení o 15 až 30% rozhodla vláda již v červenci poté, co došlo ke zvýšení cenových tarifů plynu a elektřiny. Vláda prostřednictvím ministra školství Armena Ašotyjana navýšení školného obhajovala právě ekonomickými důvody. Doposud museli arménští vysokoškoláci platit v průměru okolo 20 tisíc Kč ročně. Vzhledem k tomu, že průměrný měsíční plat činí v Arménii jen něco málo víc než 5.000 Kč, vytváří již teď školné značnou bariéru rovnému přístupu ke vzdělání. Další zdražení by tuto nerovnost ještě zvýšilo.

(EN) eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25434/

(EN) www.universityworldnews.com/article.php?story=20130625132900386

(EN) www.arinfo.info/index.cfm?objectid=EE549D80-10B3-11E3-922A0EB7C0D21663

Rustam Ibragimbekov.
Zdroj: Wikimedia Commons

O křeslo prezidenta Ázerbájdžánu se uchází 21 kandidátů včetně náhradního kandidáta opozice

K poslednímu srpnu bylo pro ázerbájdžánské prezidentské volby, které se konají 9. října, zaregistrováno celkem 21 kandidátů. Kandidátovi sjednocené opozice, režisérovi a scénáristovi Rustamu Ibragimbekovi, ale volební komise odmítla přijmout registraci. Důvodem je jeho dvojí občanství – ruské a ázerbájdžánské. Ibragimbekov usiloval o zrušení ruského občanství, ale do termínu registrace kandidátů mu jej ruské úřady neodsouhlasily. Sjednocené opozici se ovšem podařilo zaregistrovat náhradního kandidáta, jímž je slavný historik a bývalý poslanec Kamil Hasanli.

(EN) <http://southosetia.eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25637/>

(EN) [http://www.rferl.org/content/azerbaijan-opposition-backup-](http://www.rferl.org/content/azerbaijan-opposition-backup-hasanli/25084515.html)

[hasanli/25084515.html](http://www.rferl.org/content/azerbaijan-opposition-backup-hasanli/25084515.html)

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-election-commission-candidate-rejected/25087491.html>

Seznam nežádoucích osob

Ministerstvo zahraničních věcí Ázerbájdžánu zveřejnilo na svých webových stránkách seznam nežádoucích osob. Zatím jich na seznamu figuruje 335, nicméně další mají být průběžně doplňovány. Na seznamu je i několik Čechů a Slováků.

(AZ) <http://mfa.gov.az/files/file/Arzuolunmaz%20Shexslerin%20Siyahisi-2013.pdf>

Předvolební zatýkání

Organizace Amnesty International vyzvala k okamžitému propuštění ázerbájdžánských opozičních politiků, novinářů a lidskoprávních aktivistů, kteří byli zatčeni před blížícími se prezidentskými volbami. 8. srpna přibylo dalších nejméně 14 nových „vězňů

svědomí“. Mezi vězněnými odpůrci režimu Ilhama Alijeva je například blogger a lídr hnutí REAL Ilgar Mammadov, novináři Tofig Yagublu and Hilal Mammadov, aktivisté Dašgin Melikov, Ilkin Rustamzade a Bakhtiyar Mammadov, whistle-blower Ilham Amiraslanov a sedm členů prodemokratické mládežnické skupiny NIDA.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-election-prisoners-amnesti-international-rights/25071032.html>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25437/>

Chadidža Ismailová. Zdroj: Rferl.org

Stíhání ázerbájdžánské žurnalistky

Bakuský odvolací soud potvrdil v polovině srpna trest 220 hodin veřejně prospěšných prací pro novinářku ázerbájdžánské redakce Rádia Svobodná Evropa Chadídžu Ismailovou. Ta vloni zveřejnila detaily o podezřelých podnikatelských aktivitách prezidenta Alijeva a jeho rodiny, které se pohybují v řádech stovek milionů dolarů. Od té doby je terčem vyhrožování a hanobící kampaně ze strany provládnicích médií a

mocenských struktur. Známé investigativní novinářky a televizní moderátorky se již zastalo 11 velkých lidskoprávních nevládních organizací, kromě jiných třeba Human Rights Watch nebo Amnesty International. Ázerbájdžánská provládní média útočila i proti příbuzným Ismailové – deník SES, spjatý s vládní stranou Nový Ázerbájdžán, například zveřejnil článek s názvem „Chadídžina arménská matka by měla zemřít“, ve kterém (navíc lživě) označuje několik příbuzných Ismailové za Armény a zmiňuje jméno bakuské čtvrti, ve které její matka žije. Není třeba dodávat, že podobná „obvinění“ z arménského původu, znamenají ve společnosti, která je masivně krmena protiarménskou propagandou, společenské stigma a vážné ohrožení života. Na začátku srpna proběhlo na podporu Ismailové solidární shromáždění jejích kolegyně a kolegů, při kterém například skandovali „Chadídžo, jsme s tebou“ a protestovali proti pokračující očerňující kampani proti její osobě. Více než deset demonstrantů bylo během této akce policií zadrženo.

(EN) <http://www.rferl.org/content/new-attacks-in-azerbaijan-press-on-khadija-ismayilova/25091228.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-letter-harassment-ismayilova/25075480.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/new-attacks-in-azerbaijan-press-on-khadija-ismayilova/25091228.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-ismayilova-/25065206.html>

Návštěva Putina v Baku

Ruský prezident Putin navštívil 13. srpna spolu s rozsáhlým doprovodem Baku. Součástí delegace byli také vysocí představitelé ministerstva zahraničních věcí, ministerstva pro mimořádné situace a obrany, ale také zástupci ropných společností Lukoil a Rosněft. V Baku se jednalo o rozvoji vojensko-technologické spolupráce, řešení konfliktu v Náhorním Karabachu, právním statusu Kaspického moře a dalších tématech. Podle řady politických analytiků je tato Putinova cesta projevem opětně rostoucího zájmu

Ruska o oblast jižního Kavkazu a kaspické oblasti.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25471/>

Smlouva Rosněft – SOCAR

Jedním z plodů návštěvy Vladimira Putina v Ázerbájdžánu bylo

Zdroj: wikipedia.org

podepsání smlouvy mezi ázerbájdžánským státním energetickým gigantom SOCAR a ruským Rosněftem. Tato dohoda o spolupráci by měla do budoucna zajistit především sdílení rafinérské a přepravní infrastruktury. Kromě toho plánují obě firmy spolupráci při těžbě ropy a plynu ve třetích zemích.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/25479/>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na <http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? [Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!](#)

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ
tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: martin@nesehnuti.cz
<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:
Štěpán Lohr, Martin Hyřha, Milan Štefanec, Kateřina Špácová

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkávat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezávislé. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stěpanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.